

limone in jagode imajo po 90 odstotkov, breskve 88, marelice 86 in hruške 84 odstotkov vode, češplje in slive imajo vode 83 odstotkov, grozdje pa 80.

Iz teh števil pa se da v prvi vrsti posneti, da je sadje najvažnejši faktor za utešenje žeje in igra v tem pogledu važno redilno ulogo. Kdor je mnogo sadja, onemu je naravno treba manj piti in je za utešenje žeje jako priporočati uživanje večjih množin sadja, to pa radi tega, ker nudi sadje potrebno tekočino spejeno z jako finim ukusom. Zaradi tega je jako razumno, da si zlasti za vroči poletni čas preskrbimo obilo sadne pijače. Seveda je najbolje jesti sveže zrelo in sočnato sadje.

Ali uživanje sadja je še z nekega družega stališča velikega pomena. Znano je, da mnogo uživanje sadja omejuje poželenje po uživanju alkoholnih pijač. Nadalje vzbuja uživanje sadja apetit in pospešuje prebavljenje. K temu je sok svežega sadja popolnoma brez vsakih bakterij in sadna kislina hrani v sebi tudi zmožnost, da zatre v človeškem telesu kali raznih boleznij.

O sadju je nadalje znano, da prežene škorbut, katerega tudi sovražniki so različne sadne kisline. Po večini so tem kislinam naravno primešane neke množine kalija, kar omogočuje, da ob uživanju sadja zadobi kri zadosti potrebne zdravilne kalijeve primesi ki odvajajo iz celic razne kisline, ki so provzročiteljice nekaterih boleznij na pr. trganja po udih. Za to vrsto boleznij so pa najboljše breskve in marelice, ker imajo to sadje najmanjše množine sladkorja.

V splošnem ni boljšega tešila za žejo, zlasti o vročem času, nego je dobro zrelo sadje, kajti isto ne le hladi, marveč odvajajo iz človeka tudi raznih nezdravih sokov, ki zlasti o vročini provzročajo mnogotere boleznij. O vročini se mnogi ljudje ne morejo vzdržati, da bi čezmerno ne pili, kar pa jim provzroča mnoge neprijetnosti. Ob uživanju sadja in ako tudi v večjih množinah, pa človek ne občuti nobenih zlih posledic, kajti sadje vpliva h kratku tudi blagodejno na organizem.

Ako bi ljudje pomislili, kako velike važnosti je sveže zrelo sadje za človeka, skrbeli bi za to, da si kar najdalje prihranijo sveže sadje.

V slučaju pa, da si svežega sadja ni mogoče ohraniti za daljšo dobo, pak je vendarle previdno, da se preskrbimo s posušenim sadjem in sadnimi konservami. Suho sadje kuhano je jednako zdrava in kladilna pijača in nobena razumna gospodinja ne bode opustila prilike, da napravi za svoj dom primerno množino suhega sadja.

Kmetijske raznoterosti.

Prekopavanje v vinogradih. Ako hočeš kak del svoje gorice prekopati, storiš si korist, ako prej staremu trsu, ako se ga še kaj nahaja, vzameš zadnjo moč. Pusti namreč

najvišje v glavi trsovi, kjer se vsa moč steka, kobiljo (konjič). Ista bode trs potegnila, ti dobiš nazadnje lep dobiček, in še le sedaj prekopaj omenjeni prostor.

Gnojenje travnikov. Ako nisi v jesen pognojil travnikov (s hlevskim gnojem), ne delaj tega spomladi, razun če bi bilo deževno vreme. Kajti v suši bi se gnoj brez koristi na travniku posušil.

Gospodar in gospodinja! Kaj bomo letos redili, da kaj prihranimo? Konji in goveda bodo na spomlad zavoljo pomankanja krmi pri slabej ceni. Najbolje bode, ako pustimo več svinj na plemen, iste imajo še zmiraj dobro ceno. Sadimo mnogo krompirja in sočivja, ter sejajmo več ovsa. Gospodinja, ti pa nasadi mnogo kur, gosek, pur, vse se lahko speča v jeseni v denar.

Pomanjkanje slame in sena spomladi? Mnogokrat si je marsikateri kmetovalec sam kriv, da nima kaj položiti živini spomladi, akoravno pridobi mnogo krme. Kako to: Za vsako reč mora biti red. Ako v redu pipješ samo seno, da je vse v najlepšem redu, da ne rabiš krampov v skednju, in ako zmerno polagaš, ne bode ti treba skrbeti, kaj boš polagal živini spomladi.

Pokline na rokah. Komur se od mraza ali iz drugih vzrokov naredi na rokah pokline, temu je priporočati nastopno mazilo: Vzemi 16 gramov čistega voska, 16 gramov fine kafe, jeden beljak od jajca, 16 gramov smerekove smole in 10 gramov govejega mozga, in zmešaj vse to nad ognjem. To je za razpokane roke najboljše mazilo.

Gospodarjeva dela meseca februarija. Drevje se v tem času najvspešnejše snaži in čisti; zamrzlo raskavo skorjo pri starih deblih ostrži z žicasto krtačo, ter namaži z apnom, večino škodljivcev s tem odstraniš, zvite listke zastalih na vejah skrbno pokončuj, v njih prezimuje sovražni mrčes. Ptice, najboljše prijateljice sadnega drevja, udomači s pokladanjem hrane ob hudem snegu. Obrezovati se sme, če toplina ni pod ničlo, čas je do maja, vsaka rastlina mora biti prej obrezana, kakor se zbudi življenje, vstajajoče pomladi. — Na gorko gredo, ki se da pred snegom pokriti, že lahko sadiš cvetoči kapus (karfijol), vmes ali posebej špinačo, solato, meredkev, korenčke. — V rastlinjaku je treba zračiti pri lepem vremenu; prenapetost toplote škoduje; z okna cvetice umakniti, kadar zračiš sobo, je razlika toplote velika. Rastline devaj na svetlo, kolikor je mogoče pred mrazom. Zalivaj le z mlačno vodo, in le redkokedaj; prah izmij z milno vodo. Vrtnice se cepijo. Georgine in drugi gomolji se očedijo gnilobe ter s fino smletim ogljem otro. Vzga-jajo se cvetne čebulice, šmarnice. Vsa vzgojevalna dela tega meseca se lahko odlože na prihodnji mesec. — V februariju: Ako vreme januarijevo ni bilo ugodno, dela njegova opravi sedaj: Drevje gotovo obreži, breskve še-le konec meseca; cepiče shrani v zračni kleti v nekoliko vlažnem pesku. Okrog debla, v širini krone, zemljo obkoplji. Če nisi jeseni nasejal, sejaj pečke divjakov, kadar se zemlja otaja. — Trto obreži sedaj, če se bojiš zmrzline, počakaj do marcija. Reži tako, da ostane niže pri trti enoleten poganjek z dvema razvitima očesoma, nad njim dolg napnenec (4—10 očes), prvi (palec) bo pognal dve krepko razviti mladiki za prihodnje leto, drugi pa bo imel šibke mladike, a zato več sadja, drugo leto se odreže cel napnenec proč. Napnenec upogni, če je mogoče navzdol, razpelji solncev nastopno. Prav velike rane namaži s smolo. Lahko še cepiš v sobi ključe in korenjake; polagaj cepljenke poprej v mah. — Na gredo (gorko) se sejejo zgodnje rastline, kumare, dinje, grah, fižol, krompir, radič, špinača, solata. Na prosto, če je vreme ugodno, špinača, peteršilj, solata, majnikov grah. — V cvetličnjaku. V lončke posadi begonije, cvetne kaladije, gloksinije. Cvetne čebulice se na prostem zračijo. Kolikor več svetlobe in toplote dobi rastlina, toliko bolj jo zalivaj.

Kako se spravijo iz obleke madeži od vina. Raztopi v vreli vodi vinskega kamena, omoči z raztopino madež od vina, drgni ga in izperi.

Miši preženeš najlože z oleandrovim suhim listjem. To stolči v prah, pomešaj jo s suhim peskom ter nasuj v mišje luknje. Mišim je dub oleandra tako zopern, da nagloma zbeže pred njim ter se ne vrnejo z lepa.

Roks-Drops se imenuje neka slaščica (cuker), ki se prodaja v prodajalnicah in katero posebno otroci radi kupujejo. Ta slaščica je kiselasta, kakor jabolčni sok. Kdor ima rad zdrave zobe, naj se varuje te slaščice, kajti kislina, ki je v njej, razkrojuje zobni lôš (glazura), in zobje postanejo prej ali poznej gotovo črni in razpadejo.

Milnica je izvrstno gnojilo vrtnarju. Milnico ali žajfnico, ki ostane pri pranju, proč izlivati je potrata. Zakaj izvrsten je gnoj drevju, trtam in njivi. Ako gnojiš ž njo večkrat trti, preženeš ji plesnobo; ako škropiš ž njo drevje, zatreš razne mrčese, zelenjadi, posebno zelju ni boljšega gnoja od milnice, pomešane z gnojnico.

Poučni in zabavni del.

Gasi, dokler tli!

Spisal L. N. Tolstoj.

(Konec).

Iz globoke zamišljenosti ga je zbudil kašelj starega očeta, ki je sedel za pečjo. Stari se je počasi obrnil, zlezal izza peči, ter se privlekel do klopi. Tu se je odkašljaj, se naslonil na mizo in vprašal:

„Kaj je — ali so ga obsodili?“

„Dvajset palic dobi na hrbet“.

Stari je zmajal z glavo.

„O slabo ravnaš, Ivan! — slabo! Hudo ne delaš samo njemu, ampak tudi sebi. Je li tebi bolje, ako njega tepejo po hrbtu?“

„Si vsaj zapomni in prihodnjič kaj takega ne stori“.

„Kaj si zapomni? Kaj ne stori? Ali ravnaš ti kaj boljše od njega?“

Ivana je to jezilo.

„Sinaho bi bil lahko ubil“, je dejal, „in sedaj mi preti, da mi zažge hišo. Ali naj se mu zato zahvalim in se pred njim priklanjam?“

Stari je globoko vzdihnil, ter pravil:

„Sovraštvo te je tako zaslepilo, da ne vidiš bruna v svojem očesu, a izdreti hočeš pezdri iz očesa tvojega bližnjega. Vedno trdiš, da je le on hudoben. Veruj mi, da hudo ne pride nikdar od jednega samega človeka. Ko bi bil samo on hudoben, a ti dober, ne bi bilo nobene tožbe. Kdo mu je izruval brado, kdo ga je tožil? Ali ne ti? In vso krivdo vališ nanj, in za vse bode moral trpeti samo on. O, Ivan, to ni prav! Bog je pravičen; prej ali slej pride kazen tudi na tebe. — Jaz nisem nikdar tako ravnal in tudi tebe nisem tako učil. Ali sem jaz tako živel z njegovim očetom? Kako sva živela midva? Lepo — prijateljsko. Kadar je njemu pošla moka, je prišla

njegova žena k nam rekoč: „Stric Frol moke potrebujemo“. „Pojdi v shrambo“, dejal sem jaz „in vzemi, kolikor potrebuješ“. In kadar je pri meni kaj zmanjkalo, šel sem tja in stari Gardej mi je rad dal, če je le imel. Tako je bilo nekdanj, in tako bi bilo lahko tudi sedaj.

Ti si gospodar v hiši, moral bi dajati vsem lep zgled. A kak vzgled jim daješ? Kaj jih učiš? Prepri-rati se, drugega ne. Zadnjič je Taraska, to malo otroče, zmerjalo staro Arino. Mati pa, ki ga je slišala, se mu je smejala. Ali je to prav? Za vse to bodeš ti nekdanj odgovor dajal Misli vender malo na svojo dušo! — Ali nas je Izveličar, ko je hodil po tem grešnem svetu, tako učil: ti meni jedno besedo, a jaz tebi dve; ti meni jedno zaušnico, a jaz tebi dve. Ne, ne dragi moj! Krist je dejal: Ako ti kdo po krivici očita hudo, molči in tvojega bližnjega bo pekla vest. Ako te je udaril na jedno lice, nastavi mu še drugo rekoč: Tu udari, če sem zaslužil, in jaz ti pravim tvojemu bližnjemu se zbudi vest, spozna svojo krivdo in te bo prosil odpuščanja. Tako nas je učil naš odrešenik.

Ali, kaj molčiš, ali ne govorim resnice?

Ivan ni odgovoril ničesar.

Stari se je nekoliko odkašljaj, ter nadaljeval:

„Pomisli malo, koliko si na škodi, odkar se to-žuješ! Le preračunaj, koliko si že izdal sodnikom, koliko si zavozil in koliko si zapravil na potu. Tvoje premoženje je vedno manjše; in zakaj? Ker sam ne delaš. Namesto, da bi šel s svojimi sinovi na polje, te goni hudi duh v mesto k sodniku, ali pa h kakemu drugemu sleparju, li ne bodeš oral in sejal v pravem času, ti ne bode dala mati zemlja svojega blagoslova. Zakaj sedaj oves ni obrodil? Kdaj si ga sejal? Ko si prišel z mesta. Ej, mladi, skrbi raje za svojo hišo! Delaj s svojimi sinovi na polju in drugod, sosedu pa odpusti, ako te je razžalil in imel bodeš zopet čisto in mirno vest“.

Ivan je molčal.

Stari je nadaljeval: „Vanja, poslušaj mene izku-šenega starca; vpreži lisca, pelji se k sodniku in naredi tožbe konec, potem pojdi k Gavrilu in spravi se ž njim. Jutri je praznik Male Gospojnice in naredi obed, pripravi žganja in samovar s čajem in povabi Gavriila k nam, da se bomo zopet jedenkrat veselili in obhajali skupno dan sprave“.

Ivan je globoko vzdihnil: Mislil si je: Starec prav si povedal! V srcu ni občutil nobenega sovraštva več; bil je pripravljen, sprijazniti se s sosedom, a vedel ni, kako bi pričel.

Stari je uganil njegove misli, zato je nadaljeval:

„Vanja, nikar ne odlašaj! Pojdi takoj. Ogenj se mora pogasiti dokler tli, kadar bo vsplamtel, ga ne boš mogel več zadržavati.“

Stari bi bil govoril še, ko bi ne bile prišle ženske v hišo. To so vpile in kričale, kakor srake.